

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна психологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки **6.130102 «Соціальна робота»**

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення **Інститут людини**

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 – 2015 навчальний рік

Робоча програма Загальна психологія
для студентів за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

Розробники: Чала Олена Андріївна, старший викладач кафедри загальної,
вікової та педагогічної психології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної
психології

Протокол від “29” серпня 2014 року № 1

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

_____ (О.П. Сергєєнкова)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Загальна психологія» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою загальної, вікової та педагогічної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для спеціальності «Соціальна робота» денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, зміст навчального матеріалу дисципліни «Загальна психологія», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Курс загальної психології є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку.

Мета курсу – розкрити закономірності функціонування та проявів психіки людини, особистості, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до професійної діяльності.

Завдання курсу:

- аналіз предмету вивчення психології як науки, історії її становлення та сучасної системи психологічних знань;
- вивчення понять психіки і свідомості, їх функцій і структур;
- розкриття типових психічних процесів і станів, їх змісту та функціонування;
- вивчення психологічної сутності понять особистості та діяльності;
- визначення специфіки психічних властивостей людини.

Внаслідок опрацювання змісту навчальної дисципліни «Загальна психологія» студенти повинні **знати**:

- предмет, основні категорії, принципи та методи психології як науки;
- структуру та логіку побудови психології, її зв'язок з іншими науками, предмети вивчення її основних галузей;
- визначення понять «психіка», «свідомість», їх функції та структуру;
- зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- характеристику понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», «діяльність»;
- специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини;
- специфіку розвитку мовлення дітей та підлітків;

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання індивідуального навчально-дослідницького завдання, зокрема дослідження студентами власних психологічних проявів.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають умінь та навички**:

- використовувати теоретичні знання та практичні навички зі загальної психології для аналізу й діагностики власних особливостей особистісної та пізнавальної сфери;
- здійснювати аналіз науково-методичної літератури з питань загально-

психологічної проблематики;

- укладати схему базового психологічного дослідження з доббором адекватних методів та методик;
- диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей суб'єктів дослідження.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 144 год., із них 22 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 6 год. – індивідуальна робота, 90 год. – самостійна робота, 6 год. – підсумковий контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Загальна психологія» завершується складанням екзамену.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 1301 «Соціальне забезпечення»	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»		
Модулів – 3		Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 144		1-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	22 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		90 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		6 год.	
Вид контролю:			
екз.			

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ									
1	Психологія як наука	19	4	2		2		15	
2	Психологічне дослідження	21	2			2	4	15	
3	Філософські та фізіологічні питання психології	2	2	2					
4	Свідомість	4	4	2					2
	<i>Разом</i>	46	12	6		4	4	30	2
Змістовий модуль II. ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА СТАНИ									
5	Увага	2	2	2					
6	Відчуття	2	2	2					
7	Сприймання	17	2			2		15	
8	Пам'ять	2	2	2					
9	Мислення	2	2	2					
10	Мовлення	8	2			2	6		
11	Уява	17	2			2		15	
12	Емоції та почуття	2	2	2					
13	Воля	4	4			2			2
	<i>Разом</i>	56	20	10		8	6	30	2
Змістовий модуль III. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ І ДІЯЛЬНОСТІ									
14	Особистість	19	4	2		2		15	
15	Самосвідомість	2	2	2					
16	Діяльність	2	2			2			
17	Темперамент	17	2			2		15	
18	Характер	2	2	2					
19	Здібності		4			2			2
	<i>Разом</i>	42	16	6		8		30	2
	<i>Разом за навчальним планом</i>	144	48	22		20	6	90	6

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

Лекція 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА (2 год.)

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології. Зміст міфологічного, філософського і наукового етапів розвитку психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань, предмети вивчення теоретичних та практичних галузей психології. Місце психології в системі науки. Поняття психіки, її функції та структура.

Основні поняття теми:

Психологія, міфологічний, філософський, науковий етапи розвитку психології, побутова і наукова психологія, загальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія, сімейна психологія, психологія праці, спорту, мистецтва, історія психології, інженерна, військова, юридична, медична психологія, психодіагностика, психоконсультування, психокорекція, психотерапія, психіка, пізнавальна, регулятивна та інструментальна функції психіки, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості.

Семінар 1. Психіка як предмет вивчення психології.

Лекція 2. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ (2 год.)

Основні філософські питання в контексті їх психологічного тлумачення. Ідеалізм та матеріалізм про походження психіки та матерії. Проблема можливості та адекватності пізнання людиною світу та себе. Суть теорії психічного відображення. Особливості психічного відображення людини. Фізіологічні основи психічної діяльності. ВНД як основа функціонування психіки.

Основні поняття теми:

Ідеалізм, матеріалізм, гностицизм, агностицизм, відображення, психічне відображення, суб'єктивність психічного відображення людини, вища нервова діяльність, мозок, нейрон, сигнальна система, рефлекс.

Лекція 3. СВІДОМІСТЬ (2 год.)

Поняття свідомості, диференціація понять психіки та свідомості. Зміст ідеалістичного та матеріалістичного тлумачення поняття «свідомість». Пізнавальна, регулятивна, рефлексивна, прогностична, комунікативна, креативна функції свідомості. Структура свідомості, її релятивний характер. Зміст та вияви компонентів свідомості – знань, цілеспрямованості діяльності, ставлень, самосвідомості. Рівні вияву психіки людини. Диференціація свідомих та

неусвідомлюваних аспектів психіки людини. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування свідомості.

Основні поняття теми:

Свідомість, ідеалістичне та матеріалістичне трактування поняття свідомості, функції свідомості – пізнавальна, регулятивна, рефлексивна, креативна, прогностична та комунікативна, структура свідомості, структурні компоненти свідомості – знання, ставлення, цілеспрямованість діяльності і самосвідомість, рівні вияву психіки людини – несвідоме, підсвідоме, передсвідоме, надсвідоме, усвідомлюване, філогенетичні фактори формування свідомості людини – прямоходіння, праця, спілкування, онтогенетичні фактори формування свідомості – біологічна основа, соціальне середовище та активність особистості.

Семінар 2. Психологічне дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА СТАНИ

Лекція 4. УВАГА (2 год.)

Поняття про психічні стани, їх ознаки. Увага як стан свідомості, її функції та фізіологічні основи. Види уваги за спрямованістю та активністю свідомості. Статичні та динамічні властивості уваги. Проблема неуважності, її причини та способи подолання.

Основні поняття теми:

Психічні стани, пізнавальна сфера, увага, внутрішня та зовнішня увага, мимовільна, довільна та післядовільна увага, зосередженість, стійкість, обсяг, переключення, розподіл уваги, неуважність, розсіяність уваги.

Лекція 5. ВІДЧУТТЯ (2 год.)

Поняття про чуттєвий рівень пізнання людиною дійсності. Відчуття як базовий пізнавальний процес. Зміст пізнавальної, орієнтувальної й захисної функцій відчуттів. Поняття сенсорної депривації. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Класифікація видів відчуттів і їх характеристика. Явище взаємодії відчуттів. Основні сенсорні властивості людини.

Основні поняття теми:

Пізнавальні процеси, чуттєвий рівень пізнання, відчуття, аналізатор, рецептор, сенсорна діяльність, пізнавальна, орієнтувальна, захисна функції відчуттів, сенсорна депривація, здорові, слухові, нюхові, смакові, шкіряні, дотикові, температурні, вібраційні, органічні відчуття, рухові, больові відчуття, відчуття рівноваги, взаємодія відчуттів, адаптація, синестезія, сенсibiliзація, компенсація, чутливість, абсолютний поріг, абсолютна чутливість, поріг розрізнення.

Семінар 3. Сприймання.

Лекція 6. ПАМ'ЯТЬ (2 год.)

Поняття про пам'ять як пізнавальний процес, її роль в психічній діяльності людини. Наукові підходи до визначення механізмів роботи пам'яті – психологічні та фізіологічні теорії мнемічної діяльності. Класифікація видів пам'яті за об'єктом, тривалістю збереження матеріалу, активністю свідомості. Процеси пам'яті, їх функції та механізми роботи. Мнемічні якості людини.

Основні поняття теми:

Пам'ять, мнемічна діяльність, уявлення пам'яті, теорії функціонування пам'яті, образна пам'ять, рухова пам'ять, емоційна пам'ять, словесно-логічна пам'ять, короткочасна, довготривала і оперативна пам'ять, мимовільна та довільна пам'ять, запам'ятовування, осмислене та механічне запам'ятовування, збереження, забування, відтворення, впізнавання, пригадування, спогади, амнезія, мнемотехніка, мнемічні якості, ремінісценція.

Лекція 7. МИСЛЕННЯ (2 год.)

Поняття про раціональний рівень пізнання. Мислення як пізнавальний процес, його специфіка та функції. Опосередкований та узагальнений характер мислительної діяльності людини. Фізіологічні основи мислення. Поняття про види, форми та операції мислення. Характеристика простих та складних операцій мислення людини. Види мислення: альтернативні класифікації. Поняття про вербальні та невербальні форми мислення, їх зміст. Індивідуальні мислительні якості людини. Поняття про інтелект. Роль мислення в інтелектуальній діяльності людини.

Основні поняття теми:

Раціональний рівень пізнання, мислення, операція мислення, форма мислення, вид мислення, порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація, систематизація, схематизація, класифікація, вербальні та невербальні форми мислення, образ, поняття, судження, умовисновок, предметно-дійове мислення, наочно-образне, абстрактне мислення, саногенне та патогенне мислення, теоретичне і практичне мислення, якості мислення, самостійність, широта, глибина, лабільність, швидкість, критичність мислення, інтелект.

Семінар 4. Мовлення.

Семінар 5. Уява.

Лекція 8. ЕМОЦІЇ ТА ПОЧУТТЯ (2 год.)

Поняття про афективну сферу психіки, її функції для особистості. Позитивні та негативні наслідки дії афективного простору особистості. Взаємозв'язок афективної сфери з іншими проявами психіки людини. Емоції та почуття, їх диференціація. Фізіологічні основи переживання емоцій та почуттів, їх вісцеральні та експресивні

прояви. Види емоцій та почуттів: альтернативні класифікації. Характеристика типових емоційних станів людини. Поняття афективної культури особистості, її виховання.

Основні поняття теми:

Афективна сфера психіки, емоція, почуття, афективний простір, сигнальна та регулятивна функції емоцій, вісцеральні та експресивні прояви емоцій та почуттів, позитивна, негативна та нейтральна емоція, стенічна й астенична емоція, афект, стрес, дистрес, настрій, фрустрація, вищі почуття, інтелектуальні, моральні, практичні та естетичні почуття, пристрасті, захоплення, амбівалентність почуттів, афективна культура.

Семінар 6. Воля.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Лекція 9. ОСОБИСТІСТЬ (2 год.)

Диференціація та співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність». Альтернативні підходи до тлумачення поняття особистості у психології. Психологічна структура особистості, її релятивізм та функціональне призначення. Зміст структури особистості за А.В.Петровським та К.К.Платоновим. Аналіз факторів формування особистості в онтогенезі. Особистість як суб'єкт та об'єкт соціальної взаємодії. Поняття про соціальні ролі особистості, характеристика їх ознак та видів.

Основні поняття теми:

Людина, індивід (індивідуум), особистість, індивідуальність, структура особистості, пізнавальна, афективно-вольова, мотиваційна та індивідуально-типологічна сфери особистості, інтраіндивідна, інтеріндивідна та метаіндивідна підсистеми особистості, спрямованість особистості, соціалізація, біологічний і соціальний фактори формування особистості, соціальна роль, деструктивна і конструктивна соціальні ролі.

Семінар 7. Проблема трактування поняття особистості в психології

Лекція 10. САМОСВІДОМІСТЬ ОСОБИСТОСТІ (2 год.)

Поняття про самосвідомість. Функції самосвідомості в психічній діяльності людини. Структура самосвідомості. Образ «Я» – центральний компонент структури самосвідомості, його зміст та вияви. Рефлексія як механізм самоусвідомлення та самоаналізу. Самооцінка, її види та механізми формування. Проблема впливу самооцінки на психічне здоров'я особистості. Поняття про рівень домагань. Психологічний захист, його зміст та призначення. Робота конструктивних та

деструктивних механізмів психологічного захисту.

Основні поняття теми:

Самосвідомість, Я-концепція, самоусвідомлення, образ «Я», Я-реальне, Я-ідеальне, Я-динамічне, Я-фантастичне, когнітивний, емоційно-оцінковий, поведінковий компонент образу «Я», рефлексія, самооцінка, адекватна та неадекватна самооцінка, завищена та занижена самооцінка, конфліктна та гармонійна самооцінка, референтна група, комплекс неповноцінності, очікувана оцінка, рівень домагань, психологічний захист, афект неадекватності, заперечення, витіснення, проєкція, ідентифікація, раціоналізація, компенсація, втеча (ізоляція), формування реакції, сублімація, регресія.

Семінар 8. Діяльність

Семінар 9. Темперамент

Лекція 11. ХАРАКТЕР (2год.)

Поняття про характер як психічну властивість особистості. Огляд історії розвитку характерологічних вчень. Фізіологічні основи формування та вияву характеру. Місце характеру в загальній структурі особистості, його зв'язок з темпераментом. Структура рис характеру. Проблема співвідношення індивідуального та типового у характері. Поняття акцентуації рис характеру. Механізми формування характеру в онтогенезі. Поняття національного характеру.

Основні поняття теми:

Характер, риса характеру, візуальна психодіагностика, френологія, спрямованість характеру, ставлення до праці, ставлення до себе, ставлення до інших, ставлення до природи, речей, розумові, моральні, емоційні та вольові риси характеру, акцентуація рис характеру, гіпертимний, циклоїдний, лабільний, астено-невротичний, сенситивний, тривожно-педантичний, інтровертований, збудливий, демонстративний, нестійкий типи акцентуації, національний характер.

Семінар 10. Здібності

IV. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

Семінар 1.

Тема: Психіка як предмет вивчення психології (2 год.)

План:

1. Основні ознаки психології як науки. Історія розвитку науки.
2. Аналіз змісту основних напрямків сучасної психології.
3. Поняття, функції та структура психіки.
4. Свідомість як найвища форма розвитку психіки. Рівні вияву психіки людини.

Рекомендована література:

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 7.

Додаткова література: 11, 12, 15, 17, 20, 22, 25.

Семінар 2.

Тема: Психологічне дослідження (2 год.)

План:

1. Поняття про психологічне дослідження, його функції та принципи здійснення.
2. Характеристика етапів процесу психологічного дослідження.
3. Співвідношення понять «методологія», «метод», «методика».
4. Класифікація методів психологічного дослідження.

Рекомендована література:

Основна література: 2, 3, 4, 6, 8, 10.

Додаткова література: 11, 17, 20, 25.

Змістовий модуль II.

ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА СТАНИ

Семінар 3.

Тема: Сприймання (2 год.)

План:

1. Поняття про сприймання, його значення та фізіологічна основа.
2. Характеристика видів сприймання.
3. Аналіз основних властивостей сприймання. Проблема адекватності сприймання людиною навколишньої дійсності.
4. Роль сприймання у пізнанні людиною дійсності.

Рекомендована література:

Основна література: 1, 3, 4, 7, 9, 10.

Додаткова література: 11, 12, 17, 19, 22.

Семінар 4.

Тема: Мовлення (2 год.)

План:

1. Поняття про мову та мовлення як психологічні категорії.
2. Функції мови та мовлення в психічній діяльності людини.
3. Види мовлення та їх характеристика.
4. Розвиток мовлення в процесі формування особистості.

Рекомендована література:

Основна література: 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10.

Додаткова література: 12, 13, 15, 19, 21, 27.

Семінар 5.

Тема: Уява (2 год.)

План:

1. Поняття про уяву як специфічний пізнавальний процес, її функції.
2. Види уяви та їх характеристика.
3. Механізми створення нових образів уявою.
4. Роль уяви в творчій діяльності людини.

Рекомендована література:

Основна література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8.

Додаткова література: 11, 12, 14, 17, 19, 20, 21, 25, 27.

Семінар 6.

Тема: Воля (2 год.)

План:

1. Поняття про волю як психологічну категорію, її функції в психічній діяльності людини.
2. Філософські та фізіологічні основи вольової регуляції.
3. Аналіз вольових дій.
4. Вольові якості особистості.

Рекомендована література:

Основна література: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Додаткова література: 11, 12, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 25, 27.

Змістовий модуль III.

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Семінар 7.

Тема: Проблема трактування особистості в психології (2 год.)

План:

1. Тлумачення особистості в теоріях фрейдизму та неофрейдизму (З.Фрейд, К.Юнг, А.Адлер, К.Хорні, Е.Фромм).
2. Біхевіоризм про сутність та прояви особистості (Ф.Скіннер, Д.Уотсон).
3. Трактування поняття особистості представниками гуманістичної психології (А.Маслоу, К.Роджерс).
4. Погляди вітчизняних психологів на природу та сутність особистості (Л.Виготський, С.Рубінштейн, О.Леонт'єв, Г.Костюк).

Рекомендована література:

Основна література: 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Додаткова література: 12, 15, 17, 18, 20, 22, 25.

Семінар 8.

Тема: Діяльність (2 год.)

План:

1. Поняття про діяльність, її функції та фізіологічні основи.
2. Психологічна структура діяльності.
3. Аналіз базових психологічних результатів діяльності.
4. Основні онтогенетичні види діяльності людини.

Рекомендована література:

Основна література: 1, 3, 4, 5, 9.

Додаткова література: 11, 12, 15, 21, 25.

Семінар 9.

Тема: Темперамент (2 год.)

План:

1. Поняття про темперамент як індивідуальну психічну властивість людини.
2. Проблема типології темпераментів.
3. Властивості темпераменту.
4. Проблема корекції проявів темпераменту людини.

Рекомендована література:

Основна література: 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10.

Додаткова література: 12, 17, 19, 21, 24, 26.

Семинар 10.**Тема: Здібності (2 год.)**

План:

1. Поняття про здібності, їх природу.
2. Види здібностей та їх характеристика.
3. Кількісний та якісний вияв здібностей. Рівні розвитку здібностей.
4. Проблема виявлення й розвитку здібностей.

Рекомендована література:**Основна література:** 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.**Додаткова література:** 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 25, 26, 27.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Психологія як наука – 15 год.

Опрацювати за підручником та законспектувати питання «Сучасні напрямки психології» – 5 балів.

Тема 2. Психологічне дослідження – 15 год.

Опрацювати питання «Методи психології» за підручником та заповнити таблицю «Характеристика методів психології» за наступними критеріями: назва методу, специфіка використання, переваги методу, недоліки методу – 5 балів.

Змістовий модуль II.

ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА СТАНИ

Теми 6 - 7. Відчуття, сприймання – 15 год.

Опрацювати зміст тем за підручником та скласти порівняльну характеристику відчуттів та сприймань, виокремивши спільні та відмінні ознаки – 5 балів.

Теми 9 - 10. Мислення, мовлення – 15 год.

Скласти словник психологічної термінології за темами «Мислення», «Мовлення» – 5 балів.

Змістовий модуль III.

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 14. Особистість – 15 год.

Оформити щоденник подвійних нотаток за темою «Трактування поняття особистості в певній психологічній концепції» – 5 балів.

Тема 17. Темперамент – 15 год.

Опрацювати зміст теми за підручником та скласти таблицю паспортів типів темпераментів – 5 балів.

VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Загальна психологія» – це вид навчально-дослідної роботи студента, яка містить зміст та аналіз результатів дослідницької діяльності, відображає певний рівень його практичної навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Форма ІНДЗ: завершена практична дослідницька робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Зміст ІНДЗ з загальної психології:

Змістовий модуль II. Психічні процеси та стани

Тема 9. Мовлення

Форма: картограма.

Мета: формування навичок письмового аналізу психологічної проблеми.

Хід роботи:

1. Ознайомитись з методикою письмового аналізу психологічної проблеми.
2. Визначити власну психологічну проблему, зважаючи на її складність та можливість оприлюднення.
3. Здійснити письмовий аналіз означеної психологічної проблеми за допомогою картограми.

Таблиця 6.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Наявність теоретичного підґрунтя для виконання дослідження (робота з науково-методичними джерелами, словниками)	9
2	Правильність проведення дослідження (включаючи кількісний та якісний аналіз даних)	9
3	Правильність та змістовність напрацювання висновків та рекомендацій	8
4	Грамотність та охайність оформлення ІНДЗ	4

Таблиця 6.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	відмінно
Достатній	22-27	добре
Середній	16-21	задовільно
Низький	0-15	незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Загальна психологія».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Загальна психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IX), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці 7.1.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та підсумкового контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Відвідування лекцій	11
2	Семінарські заняття	110
3	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
4	Самостійна робота	30
5	Модульні контрольні роботи	75
6	Загальна максимальна кількість поточних балів	256
7	Коефіцієнт	4,3
8	Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Загальна психологія» застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен;
- **методи письмового контролю:** письмове тестування, модульна контрольна робота, реферат.
- **методи самоконтролю:** самооцінка, самоаналіз.

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	E, D
75 – 89	«добре»	C, B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 7.3.

Таблиця 7.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція, семінар, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з друкованими та електронними інформаційними носіями; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни.

ІХ. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет психології як науки, її завдання.
2. Огляд історії становлення психології як науки.
3. Місце психології в системі наук. Галузі психології.
4. Основні напрямки сучасної психології.
5. Поняття про психіку та функції.
6. Структура психіки.
7. Відмінності психіки людини від психіки тварин.
8. Ознаки психології, принципи психологічної науки.
9. Аналіз методів психології.
10. Поняття про психологічне дослідження, його завдання, принципи та етапи.
11. Багаторівневість людської психіки.
12. Свідомість як вища форма відображення, її функції.
13. Структура свідомості.
14. Співвідношення понять індивід – особистість - індивідуальність.
15. Сутність поняття особистості, її ознаки. Соціалізація особистості.
16. Сутність поняття індивідуальності, її ознаки.
17. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування свідомості.
18. Структура особистості та характеристика її компонентів.
19. Психоаналітична структура особистості.
20. Спрямованість особистості та її складові компоненти.
21. Самосвідомість, її функції та складові компоненти.
22. Образ «Я», його склад та призначення.
23. Самооцінка, її види та механізми формування. Рівень домагань.
24. Психологічний захист, його призначення та види.
25. Поняття про відчуття та їх фізіологічні основи.
26. Характеристика видів відчуттів.
27. Основні сенсорні властивості людини.
28. Сприймання як пізнавальний процес, його функції та фізіологічні основи. 29. Види сприймання.
30. Перцептивні властивості людини.
31. Поняття про пам'ять, її призначення та теорії функціонування.
32. Характеристика видів пам'яті.
33. Процеси пам'яті та їх характеристика.
34. Мнемічні якості людини та шляхи їх вдосконалення.
35. Мислення як пізнавальний процес. Фізіологічні основи та операції мислення.
36. Основні форми та види мислення людини.
37. Якості мислення людини.
38. Сутність мови та мовлення як психологічних категорій. Функції та види мовлення.
39. Поняття про уяву, її функції та види.
40. Механізми створення нових образів уявою людини.

41. Увага як стан свідомості, її призначення та види.
42. Властивості уваги людини.
43. Сутність емоцій та почуттів, їх функції та фізіологічні основи.
44. Характеристика видів емоцій та почуттів.
45. Форми переживання емоційних станів людиною.
46. Поняття про волю як психологічну категорію, її філософські та фізіологічні основи.
47. Вольові дії особистості.
48. Характеристика вольових якостей людини.
49. Темперамент, його фізіологічні основи та характеристики.
50. Властивості темпераменту.
51. Характеристика типів темпераментів.
52. Поняття про характер, його структура.
53. Фактори та вікова динаміка формування характеру.
54. Акцентуації характеру.
55. Поняття про здібності та задатки. Теорії детермінації здібностей.
56. Види здібностей, рівні вияву.
57. Поняття про діяльність, функції та фізіологічні основи.
58. Структура діяльності.
59. Характеристика психологічних результатів діяльності, основні онтогенетичні види діяльності.
60. Спілкування як специфічний вид людської діяльності, функції та види.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна література:

1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.для студ. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
2. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. Курс лекций / Гиппенрейтер Ю.Б. – М.: ЧеРо, при участии издательства Юрайт, 2002. – 336 с.
3. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
4. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с.
5. Коpecь Л.В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Коpecь Л.В. – К.: Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
6. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
7. Маклаков А. Г. Общая психология / Маклаков А. Г. — СПб: Питер, 2001. – 592 с.: ил.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К.:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с.
9. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с.
10. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.

Додаткова

11. Введение в психологию / [под ред. А.В. Петровского]. – М.: Академия, 1995. – 496 с.
12. Дубровина И.В. Психология: [учебник для студ. сред. пед. учеб. заведений] / Дубровина И.В., Данилова Е.Е., Прихожан А.М. – М.: Просвещение, 1999. – 464 с.
13. Изард К.Е. Эмоции человека / Изард К.Е. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 440 с.
14. Коршунова Л.С. Воображение и его роль в познании / Коршунова Л.С. — М., 1979.
15. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / Леонтьев А.Н. — М.: Политиздат, 1977. – 304 с.
16. Лурия А.Р. Внимание и память / Лурия А.Р. — М.: Просвещение, 1975. – 108 с.
17. Немов Р.С. Психология. В 3 кн. Кн.1 / Немов Р.С – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997.– 688 с.
18. Немов Р.С. Психология. В 3 кн. Кн.2 / Немов Р.С – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997. – 608 с.
19. Обухова Л.Ф. Детская психология: теории, факты, проблемы / Обухова Л.Ф. –

- М.: Тривола, 1995. – 360 с.
20. Психология [Текст]: словарь / [ред. А.В. Петровский, М.Г. Ярошевский]. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
 21. Психология человека от рождения до смерти / [под ред. А.А. Реана]. – СПб.: пройм ЕВРОЗНАК, 2006. – 651 с.
 22. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
 23. Селье Г. Стресс без дистресса /Селье Г. – М.: Прогресс, 1979. – 124 с.
 24. Семиченко В.А. Психология эмоций / Семиченко В.А. – К.: «Магистр-S», 1998. – 128с.
 25. Столяренко Л. Д. Основы психологии / Столяренко Л.Д. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. – 721 с.
 26. Стреляу Я. Роль темперамента в психическом развитии / Стреляу Я. — М.: Прогресс, 1982. – 232 с.
 27. Шеффер Д. Дети и подростки: Психология развития / Шеффер Д. – СПб.: Питер, 2003. – 263 с.

XI. Навчально-методична карта дисципліни «Загальна психологія» спеціальності «Соціальна робота»

Разом: 144 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., індивідуальна робота – 6 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 90 год. Екзамен. Коефіцієнт – 4,3.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III
Назва модуля	Загальні питання психології	Психічні процеси та стани	Психологічна характеристика особистості та діяльності
Кіль-сть балів за модуль	60 балів	114 балів	82 бали
Теми лекцій	1. Психологія як наука – 1 бал. 2. Філософські та фізіологічні питання психології – 1 бал. 3. Свідомість – 1 бал.	4. Увага – 1 бал. 5. Відчуття – 1 бал. 6. Пам'ять – 1 бал. 7. Мислення – 1 бал. 8. Емоції та почуття – 1 бал.	9. Особистість – 1 бал. 10. Самосвідомість – 1 бал. 11. Характер – 1 бал.
Теми семінарів	1. Психіка як предмет психології – 11 балів. 2. Психологічне дослідження – 11 балів.	3. Сприймання – 11 балів. 4. Мовлення – 11 балів. 5. Уява – 11 балів. 6. Воля – 11 балів.	7. Проблема трактування особистості в психології – 11 балів. 8. Діяльність – 11 балів. 9. Темперамент – 11 балів. 10. Здібності – 11 балів.
ІНДЗ		Картограма проблеми – 30 балів	
Самостійна робота	Конспект першоджерела – 5 балів Таблиця методів психології – 5 балів	Порівняльна характеристика - 5 балів Термінологічний словник – 5 балів	Щоденник – 5 балів Таблиця типів темпераментів – 5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Підсумковий контроль	Екзамен		